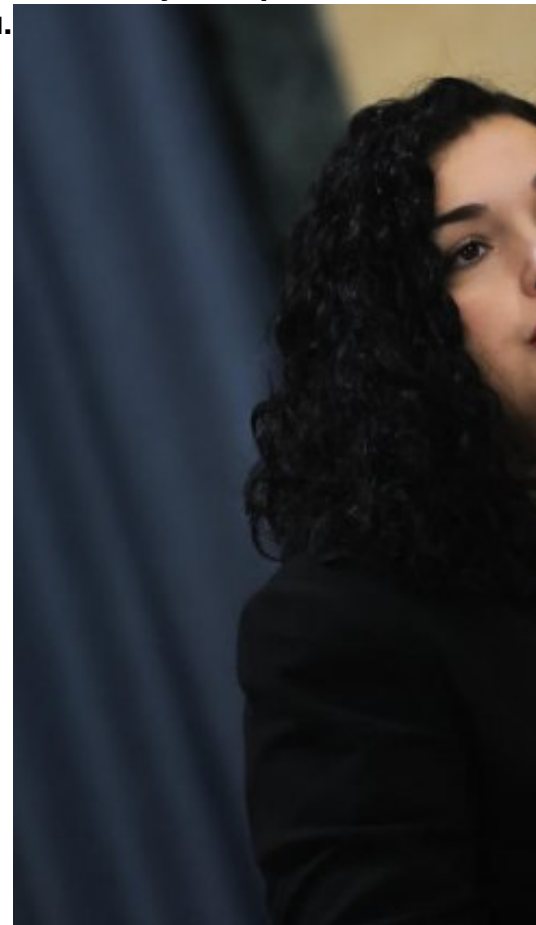

Приштина -- Председница тзв. Косова Вјоса Османи рекла је у интервјуу за ДВ да се "Србија показала као трамполина руског малигног утицаја у целом региону".

Док хвали Берлински процес, Османи критикује иницијативу Отворени Балкан.

ДВ: Госпођо председнице, канцеларка Меркел је показивала снажну посвећеност западном Балкану. Шта тражите од нове немачке Владе у вези са регионом, а посебно Косовом? Вјоса Османи: Мислим да је изузетно важно да нова немачка влада, без обзира на то ко ће бити канцелар, настави са јасном визијом када је у питању проширење ЕУ, јасном визијом према Западном Балкану, али у процесу заснованом на заслугама – који је у великој мери усредсређен на то колико ове земље спроводе реформе, тако да сви разумеју да не постоје пречице. Ми на Косову апсолутно не тражимо пречицу. Ми једноставно тражимо да је то праведан процес у којем, када ми нешто урадимо, и ЕУ нешто уради.

Нажалост, то се није догодило када је у питању либерализација визног режима, где, упркос чињеници да смо све критеријуме применили пре много година, због домаћих разматрања неких држава чланица ЕУ још увек није донела одлуку о питању ове либерализације.

Надам се да се овакав приступ неће наставити. Надам се да ће доћи до енергичнијег приступа, да ће то бити више од лепих речи и обећања и да ћемо моћи да видимо – ако земље испуне услове, као што су у случају Албаније и Северне Македоније, да ће почети преговори о приступању. И истовремено са Косовом, када применимо споразум о стабилизацији и придруживању и поднесемо захтев за статус кандидата, да ће постојати јасна посвећеност и према нама, без обзира на чињеницу да Србија и даље покушава да дестабилизује цео регион и блокира нас у напредовању.

Осим процеса проширена, постоји и Берлински процес, који сте Ви и Влада подржали током прошлог месеца. Али противите се такозваном Отвореном Балкану. Зашто?

Берлински процес је започео пре много година са јасном визијом економског приближавања земаља у смислу повезаности младих и дигитализације, што је изузетно важно за будуће генерације, укључујући и саобраћај. А ми, као Република Косово, одувек смо веровали да је то изузетно важно јер омогућава да наши грађани директно осете предности тог процеса. Дакле, то није као оно што смо виђали у прошлости – политичари се рукују, пар лепих слика и пар лепих речи о том састанку, али људи нису у ствари осетили резултате тих састанака. Са Берлинским процесом, било је супротно, од њега су профитирали људи са Косова, и било је изузетно важно што је Берлински процес креиран тако да није имао за циљ одлагање процеса европских интеграција, већ управо супротно, како би их убрзао.

Са Отвореним Балканом је потпуно супротно. Његов циљ је да нас на неки начин стави у чекаоницу и уместо да настави са европским интеграцијама, ствара ситуацију у којој су одређене земље у бољој позицији од других, било економски, политички или у другим околностима. Иницијатива Отворени Балкан – називамо је Новосадска иницијатива, јер је тамо започела, у Србији и мењала је називе, Мини-Шенген рецимо – не поштује главни принцип регионалне сарадње, а то је укљученост свих земаља Западног Балкана. Почело је са Албанијом и Србијом, касније је укључена Македонија.

Али, не само Косово, већ и БиХ и Црна Гора, сматрамо да са економске тачке гледишта од тога апсолутну корист има Србија. Са политичког гледишта, Косово не може ући у иницијативу за коју ни не знамо шта би нам донела и где Србија покушава да игра водећу улогу, а то би јој дало прилику да настави да пориче постојање Косова као суверене државе. А са безбедносне тачке гледишта, као и са тачке гледишта европских интеграција, то би пре успорило него допринело у нашем процесу европских интеграција.

Шта дакле очекујете од Европске уније и Немачке у вези са Отвореним Балканом? Више отпора, јасније сигнале?

Да, апсолутно. Јер, чак и када не би постојао ниједан од разлога које сам поменула, постоји једноставна логика – не треба нам још једна регионална иницијатива. Имамо ЦЕФТА, где Србија не примењује споразуме и наставља да поставља стотине нецаринских баријера за косовску робу, имамо РЦЦ, имамо Берлински процес и друге иницијативе, па нам не треба још једна, која ће једноставно бити понављање – Србија потписује и не спроводи.

Потребно нам је да ЕУ буде јасна према Србији и стави до знања – једнак третман, једнака заступљеност свих земаља, укључујући и Косово, основни је предуслов за опстанак ових регионалних иницијатива.

А иницијатива Отворени Балкан нема тај елемент, јер желе да наставе да негирају постојање Косова као земље и да нас тамо имају као некакву покрајину или са фуснотом или нечим другим. Нећемо то прихватити. И није то симболика. За нас је то само основна чињеница нашег права да постојимо као суверена нација и од тога нећемо одустати.

Као савезник од поверена Сједињених Држава, Косово је прихватило да прими до 2.000 избеглица из Авганистана. Зашто ти људи морају да остану на Косову годину дана пре него што наставе своје путовање у САД?

Пре свега, договорили смо се да узимамо по 2.000 одједном, што значи да би укупан број на крају могао бити много већи од 2.000. Већина неће остати годину дана, јер то зависи колико трају визне процедуре за одлазак на крајња одредишта. Понекад то траје месец

дана. На пример, прва група авганистанских избеглица која је на Косово дошла преко НАТО већ одлази, мислим у свој нови дом у Уједињеном Краљевству, а многи други припремају документа за одлазак у Сједињене Државе. Дакле, заиста зависи колико траје процедура. Може трајати неколико дана, неколико месеци или највише годину дана.

Тако да смо ми као Република Косово веома поносни што смо заједно са нашим савезницима могли да помогнемо овим људима у невољи. Јер, мислим да не постоји земља која боље разуме ситуацију од нас. И сами смо били избеглице. И ја као бивша избеглица разумем да политика отворених врата може спасити животе и заиста може променити свет набоље. Из тог разлога смо хтели да допринесемо овој важној хуманитарној акцији и придружили смо се земљама попут САД и других чланица НАТО. Иако смо мала земља, као што сам рекла више пута, показали смо да имамо велико срце и радимо све што можемо да пружимо сигурно уточиште.

Да ли Вас брине да би САД пре или касније могле повући своје трупе са Косова, након онога што се догодило у Авганистану?

Не, јер су нам Сједињене Државе пружиле уверавања да намеравају да наставе своје важно присуство у Републици Косово, а то су учинили и други савезници НАТО. Као што знате, они су веома ангажовани у пограничном подручју између Косова и Србије, из једноставног разлога: због покушаја дестабилизације из Србије. Дакле, све док Србија уз помоћ Русије, са малигним утицајем Русије, покушава да дестабилизује цео регион, присуство НАТО на Косову је више него потребно.

Дакле, кад говорите о дестабилизацији, ЕУ и НАТО су више пута помињали руски хибридни рат у својим земљама, а има извештаја да се сличне методе користе и на Западном Балкану. Какав је Ваш званични одговор на овај феномен као председнице Републике Косово?

То је сасвим тачно. Радимо са нашим безбедносним институцијама на сузбијању овог утицаја. А оно што је важно је да унутар Косова, ни међу становницима Косова ни у институцијама Косова, Русија никада неће пронаћи савезника због својих лоших намера за регион. Нажалост, Србија се показала као трамполина руског малигног утицаја у целом региону.

Из тог разлога позвали смо ЕУ да Србији стави до знања да не може наставити да покушава да седи на две столице. Србија мора да изабере да ли жели да се придружи ЕУ или да настави своју политичку, економску или војну сарадњу са Русијом. Јер, не можете да играте на обе карте истовремено и дозволите малигни утицај Русије. Не говорим о свим врстама утицаја, већ посебно у сектору безбедности, који би да дестабилизује све остале земље у региону.

Следећа тема је трибунал. Специјални суд за Косово у Хагу почео је у среду прво суђење за ратне злочине. Ваш претходник, Хашим Тачи и други високи команданти ОВК, оптужени су за ратне злочине. Шта очекујете од Суда у погледу правде, мира и помирења?

Па, управо то што сте рекли. Очекујемо правду и мислим да је изузетно важно да трибунал буде непристрасан и да свој посао обавља професионално, како је предвиђено Уставом Косова и законима о Специјалном суду, законима које је косовски парламент усвојио великом већином, са више од две трећине гласова. И на овај начин Косово је показало посвећеност међународној правди и показало да нема шта да крије. Јер, упркос покушајима да се историја поново исписује, реалност косовског рата догодила се пред очима целог света.

Тако да никада не може постојати морална једнакост између онога што је Србија извршила на Косову путем Милошевићевог државног апарата, а то су били ратни злочини, злочини против човечности и геноцид, и онога што су неки појединци могли да учине сами, без икаквог командног ланца, без икаквих наређења од институција Косова или било какве подршке косовског народа. Дакле, апсолутно никада не може постојати морална једнакост између режима иза којег стоји држава и акција појединаца.

(Дојче веле)